

نگاهی به زندگی و سرگذشت تعدادی از زنان موفق دنیای هنر

چشم در چشم با چهره زنانه هنر

الهام یوسفی | روزنامه نگار

پرونده

رو به روی یک تابلوی نقاشی ایستاده‌اید و غرق طرح‌ها و رنگ‌ها، زمان و مکان را فراموش می‌کنید. یک عکس سیاه و سفید پیش رویتان است و تحت تاثیر زاویه دید عکاس، مجذوب ماجرای که عکس روایت می‌کند، شده‌اید. فیلمی دیده‌اید، موسیقی گوش نوازی شنیده‌اید، تحت تاثیر

تصویرگر چهره فقر، رنج و بی‌عدالتی اجتماعی

کته کلویس، در سال ۱۸۶۷ میلادی به دنیا آمد و هنرمندی بود که در شرایط سخت سیاسی کشور آلمان روزگار می‌گذراند و همین سختی‌ها، برای یک هنرمند زن یعنی یک دنیا ماده خام برای آفرینش آثار تاثیرگذار هنری. کلویس به واسطه نقاشی‌ها و بیشتر، آثار چاپ دستی‌اش شناخته می‌شود. آثار او انعکاسی از شرایط جهان پیرامونش بود: بی‌سامانی، فقر، بی‌عدالتی و ماجراهای تراژیک جنگ جهانی دوم. کته، هنر و مهارتش را برای بیان رنج‌های مردم جنگ‌زده و دهقانان مبارز به کار گرفته بود اما نقطه عطف زندگی هنری‌اش، پسرش پیتر بود که او را در جنگ از دست داد. کلویس تحت‌تاثیر سوگ پیتر، آثار زیادی از جمله مجسمه «والدین ماتم‌زده» و «زن با بچه مرده» را خلق کرد؛ مادر هنرمندی که همواره سوگوار پسرش ماند. وقتی سرانجام نازی‌ها روی کار آمدند و تعقیب و آزار هنرمندان و روشنفکران را در دستور کارشان قرار دادند، آثار او هم از انظار جمع شد؛ آثاری که تصویر مخوف جامعه نازی‌ها را نمایان می‌کرد. کته، به عنوان یک زن هنرمند، در در زیادی برای رنج‌های بشر کشید و زندگی با اوسرنا سازگاری داشت. پس از فرزند، مرگ به سراغ کارل، همسر کته آمد و سرنوشت اوزمانی عمگین تر شد که جنگ از او قربانی دیگری گرفت و نوه‌اش هم در جنگ جهانی دوم کشته شد. این هنرمند در سال ۱۹۴۵ میلادی، در ست چند روز قبل از پایان جنگ از دنیا رفت.

نقاش

کته کلویس

خوشنویس مشهور ترین پیمان نامه‌ها

بگذارید از میان زنان هنرمند دنیا، با یک خوشنویس هم آشنا شویم. فاطمه بنت اقرع در قرن پنجم هجری قمری می‌زیست و از بسیاری مردان هم‌دوره خود مشهورتر بود و توانست همه رقبای هنری‌اش را با خط زیبا و بی‌نظیرش کنار بزند، آن‌هم در زمانه‌ای که زنان در اجتماع حضور بسیار کم رنگی داشتند. او نخستین زن مسلمان خوشنویسی است که نامش در تاریخ هنر ثبت شده اما درباره زندگی و فعالیتش، اطلاعات کمی در دست است. خانواده فاطمه از طبقه متوسط جامعه بغداد و گذشتگانش، دکان‌دار بوده‌اند و اغلب به کسب و کار عطاری اشتغال داشته‌اند. طبق اسناد مورخان، بعد از آن که پیمان نامه متارکه جنگ میان دولت عباسی و روم را نوشت، در دیوان خلیفه و میان خوشنویسان و اهل علم و ادب، اعتبار و ارزش زیادی یافت. جالب این جاست که مردم عادی هم او را می‌شناختند و به خاطر زیبایی خطش، او را بسیار دوست داشتند. وجود این گونه زنان هنرمند و فاضله، گواه آن است که زنان مسلمان از دیرباز همراه مردان، برای گسترش معرفت و انتقال هنر و زیبایی‌شناسی به نسل‌های بعد، خدمت شایانی کرده‌اند.

خوشنویس

فاطمه بنت اقرع

کارگردان

سوفیا کاپولا

لذت ما از درک یک اثر هنری به جنسیت خالقش وابسته نیست اما به دلایل مختلف، زنان موفق و تاثیرگذار دنیای هنر، ناشناخته‌تر و مهجورتر از هنرمندان مرد و آثارشان مانده‌اند. در حالی که سبک زندگی و سرگذشت این زنان و تلاش‌شان برای خلق آثار ماندگار و البته میراثی که از آن‌ها به جا مانده، مهم و الهام‌بخش است. پرونده امروز زندگی سلام با معرفی این چهره‌ها و آثار روح‌نوازشان، گام کوچکی است در راه شناساندن چهره زنانه هنر به مخاطبان.

نمایش دهنده جهان ز نانه در سینمای مردانه

کافی است اندکی سینما دوست باشید تا سه‌گانه «پدر خوانده»، یکی از بهترین و مهم‌ترین آثار در فهرست فیلم‌های محبوب‌تان باشد. مجموعه‌ای ساخته «فرانسیس فورد کاپولا» که دخترش «سوفیا» هم در آن بازی می‌کرد. دختری که حالا فیلم‌ساز بزرگی شده است و امضای خودش را در فیلم‌سازی دارد؛ آثاری که برگرفته از وجود عناصر و خرده‌روایت‌های زنانه است. سوفیا کاپولا متولد ۱۹۷۱ میلادی، در حال حاضر در کنار ساراپولی و کاترین بیگلو، یکی از معدود فیلم‌نامه‌نویسان و کارگردانان زن برجسته دنیای سینماست که جوایز معتبر زیادی را از آن خود کرده و در سینما، مسیر مستقلی از پدرش رفته است. خودش می‌گوید: «با وجود مردان قوی پر شمار اطرافم، کشف و نزدیک شدن به دنیای شکننده زنانه جذاب‌تر بود.» او دومین زنی است که برنده جایزه نخل طلای کن برای کارگردانی فیلمش «قریب خورده» شد؛ همین‌طور جایزه شیر طلایی و نیز و چند جایزه معتبر بین‌المللی دیگر. سوفیا، هنرمندی است که مادری را هم تجربه کرده است و دو دختر دارد. او درباره تجربه کار بعد از مادر شدن گفته است: «وقتی فرزند اولم به دنیا آمد، یک سال مرخصی گرفتم. وقتی دوباره شروع به نویسندگی کردم، فهمیدم اوضاع تغییر کرده است، چون مثلاً قبلاً شب‌ها را بیدار می‌ماندم و می‌نوشتم اما الان نمی‌شود نمی‌توانستم. در هر صورت، باید راهی برای کار در کنار مادری کردن، پیدا کرد.»

معمار

زاه‌ا حدید

دیمیدن روح زنانه در معماری

زاه‌ا حدید را اهالی دنیای معماری به «ملکه انخنا» می‌شناسند. بانوی عراقی انگلیسی متولد سال ۱۹۵۰ میلادی در بغداد که پس از ۵۴ سال، در سال ۲۰۰۴ به عنوان اولین زن معمار، معتبرترین جایزه معماری جهان یعنی «پritzker» را به دست آورد. زاه‌ا دوران دبیرستان‌اش را در مدرسه فرانسوی‌ها در بغداد و دوران دانشجویی‌اش را در دانشگاه بیروت گذراند و بعد از آن راهی مدرسه معماری لندن شد و استعدادش در نقشه‌کشی، توسط «رم کولاس» استاد هلندی‌اش کشف شد. طرح‌های زاه‌ا به دلیل پیچیدگی‌های فرمی و ایده‌های ساختار شکنانه، معمولاً غیر قابل ساخت تشخیص داده می‌شدند اما او معماری را سرسختانه پیگیری کرد تا طرح‌های رویایی‌اش را به واقعیت تبدیل کند. سرانجام هم موفق شد و توانست ۹۵۰ پروژه معماری را در ۴۴ کشور جهان به سرانجام برساند. زاه‌ا در سال ۲۰۱۶ در حالی از دنیا رفت که آثار معماری بی‌نظیر و مناقشه‌برانگیزی از خود به جای گذاشت. آثاری که بیش از هر چیز، پیچ و تاب‌های یک روح زنانه در آن به چشم می‌خورد. سبک معماری زاه‌ا را می‌توان تلاش برای ایجاد پلی میان مدرنیسم و عصر دیجیتال دانست. جالب است بدانید مجله فوربز در سال ۲۰۰۸ او را به عنوان یکی از زنان قدرتمند جهان معرفی کرد.

عکاس

ویوین مایر

نقاش

الیزابت لوبرن

پرستاری که ۴۰ سال در خاموشی عکاسی‌کرد

اگر عکاسی خیابانی را یک شاخه از عکاسی بدانیم، مایر، متولد سال ۱۹۲۶ میلادی که آوریل ۲۰۰۹ از دنیا رفت، یکی از پیشگامان این رشته هنری به حساب می‌آید. زنی که در همه عمرش پرستار بچه بود و فقط روزهای خاصی را برای گشت‌زنی و عکاسی به بیرون از خانه می‌رفت و در طول عمرش حتی یک عکس از او منتشر نشد چون همه عکس‌ها در جعبه‌های متعدد در انباری خانه‌اش بود تا زمانی که کاملاً اتفاقی توسط یک مجموعه‌دار کشف و به جهان هنر عرضه شد. مایر در سال‌های متمادی، مجموعه عظیمی از تصاویر جمع‌آوری کرده بود. او در عکس‌هایش که حاصل گشت‌زنی در خیابان‌های چند شهر جهان است، بخشی از جامعه دیده نشده زمان خود را به تصویر کشیده است. بین سال‌های ۱۹۵۹ و ۱۹۶۰ میلادی، مایر به مدت شش ماه کل دنیا را گشت و عکاسی کرد. او سهمی در یک زمین در فرانسه داشت و با فروش آن توانست خرج سفرش را تأمین کند. ویوین، پرستار بچه و هنرمند عجیبی بود که سال‌ها ۲۰۰ جعبه پر از عکس‌هایی که خودش گرفته و چاپ کرده بود، را با خود از خانه‌ای به خانه دیگر جابه‌جایی می‌کرد و تنها خواسته‌اش این بود که در ساعتی از روز یا هفته به گشت و گذار و عکاسی برود و حمام خانه را به تارک خانه چاپ عکس‌هایش تبدیل کند. ویوین راهیج کس در زمان حیاتش نشناخت اما بعد از مرگش همه فهمیدند که این هنرمند آموزش ندیده، نبوغ عجیبی در عکاسی داشته است.

نقاشی که حسادت هنرمندان مرد را برانگیخت

شاید باورش سخت باشد اما در زمانی که نقاشان مرد اروپا، سودای نزدیک شدن به دربار پادشاه فرانسه را داشتند، الیزابت لوبرن هنرمند متولد سال ۱۷۵۵ میلادی، بدون در دسر، به دلیل مهارتش در اجرای پرتره و با کشیدن تصاویر دقیق و ماهرانه‌ای از ماری آنتوانت، توانست به دربار نزدیک و در مدت کمی تبدیل به یکی از موفق‌ترین و گران‌قیمت‌ترین نقاشان فرانسه شود؛ چیزی که حسادت مردان هم‌قطارش را برانگیخته بود. تا جایی که شایعه کردند تصاویر او را نه خودش، که یک مرد می‌کشد! اما اگر دقیق و درست به زندگی و آثار این نقاش قرن هجدهم میلادی نگاه کنید، تأیید می‌کنید شایستگی این جایگاه را داشته است. الیزابت در زمانی که کارکردن زنان یک تابوی اجتماعی ترسناک بود، در ۲۳ سالگی، آتلیه‌اش را تأسیس و مجموعه پرتره خودش را تکمیل کرد. اگر چه تا سال ۲۰۱۵ میلادی که آثارش در پاریس به نمایش عمومی درآمد، هیچ‌کس از اهالی دنیای معاصر هنر، آثار این هنرمند را ندیده بود و چیز زیادی از فعالیتش نمی‌دانست. نزدیک الیزابت به دربار، برای او فرجام خوشی نداشت و بعد از انقلاب فرانسه مجبور شد فرار کند و مدتی در سن‌پترزبورگ زندگی کند اما حتی در ایام سرگردانی و آوارگی هم دست از نقاشی و طراحی پرتره برنداشت. اوزندگی طولانی و همراه با خوشبختی داشت و در سن ۸۶ سالگی در گذشت.

جدول متوسط [شماره ۷۲۶۷]

عمودی

۱-رهایی – وظیفه ۲- فیلسوف انگلیسی و برنده جایزه نوبل ادبیات –پوشش بیگانه ۳- متخصص در صنعت –پرستار خارجی –بی‌هوشی ۴-اجرا ۵- بر جستگی لاستیک –همبستگی –بوی رطوبت ۶- بلبلغ –سگ بیمار –شهر صنعتی آلمان ۷- صومعه –باسواد ۸- نتر –نوعی یقه ۹- علامت مغعولی –قومی از قبایل سامی نژاد که نسبشان به سام بن نوح می‌رسد –آخرین توان ۱۰- واحد اختلاف پتانسیل الکتریکی –به کار گیری ۱۱- دیکتاتور ی –همگانی ۱۲- یادداشت –حاشیه- بخار دهان ۱۳- پایین –روسیاه مطبخ ۱۴- دادوستد –کمربند ۱۵- پسوند حفاظت –اسباب منزل –نهر ۱۶- در بست کارخانه –جیوه –خیس ۱۷- ستاره‌شنا س، فیلسوف، جغرافیدان و مورخ شهیر ایرانی ۱۸- قوس –نی میان تهی –جدا ۱۹- آهسته –لقبی اشرافی در اروپا ۲۰- از اشکال هندسی –پرتو

۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۲۰	۱۹	۱۸	۱۷	۱۶	۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱

حل جدول شماره ۷۲۶۶

جدول سخت [شماره ۴۷۸]

طراح جدول: بیژن گورانی

افقی

۱ – کشور جزیره‌ای در مشرق دریای مدیترانه –نمونه تاریخی –پیشوا –ویژگی ۲ – وسیله‌ای برای پیدا کردن جهت جغرافیایی – سرپیچی کردن – خداوندی – دریا ۳ – نویسنده کتاب ارزشمند قابوس نامه ۴ – سرپرست – برادران مخترع هواپیمای –نشانی – معادل فارسی حمله ۵ – نوراندک – مجموعه چند سیم روپوش دار – معاشر – از ظروف آرایشگاهی ۶ – چهارم – پیغمبر – طایفه چادر نشین – اهل سنت بودن ۷ – وزیر لویی چهاردهم – در ادبیات عرفانی

۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱

۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱

حل جدول شماره ۴۷۷